

УДК 021.64:001.83]:316.4.062(477)

Оксана Клименко,

кандидат історичних наук, доцент, старший науковий співробітник,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
3, проспект Голосіївський, м. Київ, 03039, Україна
e-mail: klimenko_oz@ukr.net
тел.: +38(044)524-23-14
ORCID 0000-0003-4821-8503

Олена Сокур,

молодший науковий співробітник,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
3, проспект Голосіївський, м. Київ, 03039, Україна
e-mail: sokurolo@ukr.net
тел.: +38(044)524-35-92
ORCID 0000-0001-9861-3283

АСПЕКТУАЛІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ НАУКОВИХ БІБЛІОТЕК В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ІНТЕГРОВАНОГО РЕСУРСУ (НА МАТЕРІАЛАХ ФАХОВОЇ ПЕРІОДИКИ)

У статті виокремлено різні напрями взаємодії бібліотек у сучасних наукових дослідженнях, репрезентовані у матеріалах фахової періодики. Представлено концепції стратегічного розвитку та перспективи бібліотечно-інформаційної сфери у контексті сучасних соціальних трансформацій.

Ключові слова: взаємодія бібліотек, інтеграція, консолідація, координація, міжнародне співробітництво, науковий інформаційний простір, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, партнерство, співпраця.

Постановка проблеми у загальному вигляді. З метою оптимізації та раціоналізації взаємодії наукових бібліотек задля удосконалення умов, розвитку найсприятливіших можливостей і модифікації апробованих шляхів подальшої співпраці важливо узагальнити теоретичний і практичний досвід, репрезентований у матеріалах фахової періодики. Джерелознавчий пошук та аналіз наукових публікацій із досліджуваної теми застосовано для вивчення стану розробленості наукової проблеми та внеску вітчизняних і

зарубіжних науковців у її вивчення. Взаємодія бібліотек є основоположною для реалізації будь-яких форм бібліотечної співпраці, підґрунтям якої на сучасному етапі є активний розвиток інформаційних технологій й телекомунікаційного середовища, котрі змінили традиційну бібліотечну діяльність, а ефективними інструментами інноваційної діяльності бібліотек виступає кооперація та інтеграція.

Актуальність дослідження. У світовій практиці сформувалися різноманітні економічні, професійні та соціальні форми взаємодії бібліотек, які відрізняються метою, ступенем інтеграції, складом учасників та тематичною спрямованістю, характером відносин між ними. Основною перевагою взаємодії на сьогодні є зростання освітньо-культурних можливостей для розвитку членів суспільства. Використання об'єднаних інформаційних ресурсів спонукає до підвищення якості продуктів і послуг; ефективне впровадження інновацій зумовлює економічну вигоду, сприяє розвитку національного культурного простору.

Основою функціонування вітчизняних наукових бібліотек є спрямованість на скоординоване формування, взаємовикористання, перерозподіл та збереження інформаційних ресурсів як бази досліджень – одного з пріоритетних напрямів зміцнення наукового потенціалу держави. За цих обставин особливо актуальним є визначення основних концептуальних положень та теоретико-методологічних засад взаємодії бібліотек, від реалізації яких залежить вибір успішних інтегрованих форм співпраці, створення імперативних умов для вирішення актуальних питань бібліотечної практики.

Мета статті – репрезентувати аспектуалізацію взаємодії бібліотек в умовах створення національного інтегрованого ресурсу у сучасних наукових дослідженнях фахової періодики.

Методи дослідження. З метою розв'язання поставленого у статті завдання, зокрема для критичного осмислення виявленого матеріалу та його змістової інтерпретації, використано загальнонаукові методи аналізу, синтезу, та узагальнення, індукції і дедукції, що сприяло досягненню поставленої мети.

Виклад основного матеріалу дослідження. Питання взаємодії бібліотек на сучасному етапі розвитку суспільства набувають особливого значення, оскільки це передбачає координування зусиль не тільки провідних бібліотек різної галузевої та відомчої належності, але й мережевої співпраці в умовах формування єдиного вітчизняного інформаційного простору. Адже міжбібліотечна взаємодія зі створення

національного інтегрованого ресурсу забезпечить входження вітчизняного наукового інформаційного простору у світовий.

На важливості організації взаємодії у вітчизняній бібліотечній галузі неодноразово наголошують науковці, які обґрунтовують доцільність інформаційної співпраці у сучасному соціально-комунікаційному просторі, розкривають форми та методи організації співробітництва у процесі створення спільних бібліотечно-інформаційних ресурсів, висвітлюють досвід та обговорюють перспективи і напрями взаємодії через проектну діяльність тощо.

Теоретико-методологічні засади дослідження взаємодії бібліотек ґрунтуються на наукових розробках сучасних бібліотекознавців, зокрема, серед вітчизняних науковців проблему зміни філософії бібліотек – від володіння до доступу – представлено у публікаціях О. Баркової, К. Бережної, О. Воскобойнікової-Гузевої, С. Гарагулі, І. Давидової, Н. Зайченко, О. Карашук, О. Клименко, В. Копанєвої, Л. Костенка, К. Лобузної, О. Мар'їної, О. Пастушенко, Ю. Половинчак, С. Ростовцевої, А. Сусак, Г. Шемаєвої та іншими. Серед зарубіжних – М. Акіліної, Ф. Воройського, К. Генієвої, Р. Григянець, Т. Дергільової, А. Димчева, Н. Жадько, В. Зверевича, А. Земскова, М. Кальонова, О. Качанової, Я. Шрайберга та іншими. Так, у дослідженнях А. Сусак [15] поряд з усталеними функціями кумуляції, класифікації, трансляції, ціннісної орієнтації, що, на думку автора, становить технічні (внутрішні) функції, запропоновано освітньо-соціалізуючу та стабілізуючу. Останню з вищеназваних функцій автор вважає актуальною для сучасного суспільства, оскільки більшість теоретиків постіндустріалізму (М. Кастельс, О. Тоффлер, Д. Белл) центральне місце відводять знанням та інформації, які перетворюються на найважливіший соціальний і економічний ресурс. Стрімке поширення технологій розповсюдження інформації кардинально змінило монополію друкованих засобів на неї. У цьому контексті до нових очікуваних функцій бібліотеки А. Сусак відносить її активну роль у забезпеченні доступу, як наслідок – подолання цифрової нерівності у суспільстві.

Організація інформаційно-комунікаційної взаємодії в бібліотечній сфері, регіональні стратегії, методи організації співробітництва бібліотек із застосуванням нових технологій розглядалися Т. Вилегжаниною, Є. Корніловою, О. Мар'їною, В. Попиком, А. Свободою, Т. Ярошенко та іншими теоретиками і практиками бібліотечної справи.

Зокрема, І. Давидова підкреслює, що на етапі інформатизації бібліотек активізувався процес трансформаційних змін бібліотечної

діяльності, який є еволюційним, і паралельно посилюється соціальний вплив через управлінську складову, про що свідчать інноваційні зміни, а трансформація є внутрішнім еволюційним процесом бібліотечної системи. Аналіз сучасної практики функціонування бібліотеки як соціального інституту засвідчує, що посилення своєї соціальної ролі бібліотеки можуть досягти лише за умови ефективного управління системними трансформаціями, спрямованого на пошук можливостей, які відкриває інформаційне суспільство для виробництва нових інформаційних продуктів і послуг, інформаційних технологій та опанування нових форм організації бібліотечного виробництва. Це передбачає особливий, новаторський стиль господарювання бібліотек на засадах їхньої орієнтації на нововведення і систематичну й цілеспрямовану інноваційну діяльність [3, с. 81].

Серед основних стратегій розвитку електронних ресурсів бібліотек України, Г. Шемаєва називає управління ресурсами на засадах професійної комунікаційної взаємодії бібліотекарів у електронному середовищі, презентації наукових здобутків із розширенням форм подання результатів наукових досліджень і засобів наукової взаємодії, збільшенням типів і видів універсальних, галузевих, предметно-орієнтованих ресурсів у національних і глобальних мережах [18].

Розгляд публікацій у фахових виданнях дав можливість визначити, що одним із ефективних інструментів в інноваційній діяльності бібліотек є їхня інтеграція. З означеного питання є численні статті як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Значна їх частина подає виклад теоретичних засад інтеграційних процесів у бібліотечній сфері. Серед них вирізняються роботи О. Башун, О. Клименко, К. Лобузіню, В. Попика. Питанням корпоративного каталогування присвячено праці Т. Вилегжаніної, О. Мар'їної, Р. Щербан. Окремі аспекти корпоративних бібліотечних проєктів розглядалися М. Васильченко, Є. Корніловою, Я. Костильовою, У. Красник, М. Кузнецовою та іншими.

Роль бібліотек у наукових комунікаційних процесах, розвиток бібліотечно-комунікаційних моделей бібліотек та комплексних інформаційно-комунікаційних технологій в умовах цифровізації і формування суспільства знань сьогодні розглядається як бібліотекознавцями, так і вченими у галузі інформатизації, зокрема, вирізняються публікації А. Каптерєва, А. Кочеткової, Н. Кунанець,

І. Лобузїна, К. Лобузїної, О. Онищенко, М. Сенченка, Л. Фїліпової, Т. Чорної.

Концепції стратегїчного розвитку та перспективи вїтчизняної бібліотечно-їнформаційної сфери в контекстї сучасних соціальних трансформацій представлено у дослідженнях О. Воскобойнікової-Гузєвої [1–2]. У статтях О. Мар’їної простежено взаємодїю бібліотек у цифровому просторї, визначено основні тенденції їхньої цифрової адаптації, напрями та динаміку створення цифрових ресурсів, узагальнено особливості застосування новїтніх технологїй для підвищення ефективності цифрової модернізації бібліотек та запропоновано контент-стратегїю розвитку бібліотек у цифровому просторї [12–13].

Більшість бібліотекознавчих праць ґрунтуються на окремих аспектах взаємодїї бібліотек або проектах, що відображено у публікаціях. Зокрема, Т. Кулаковська представила становлення, розвиток та особливості функціонування бібліотечно-їнформаційної системи НАН України, як сукупності бібліотек і бібліотечно-їнформаційних підрозділів наукових установ [9–11].

Дослідження науково-методичної діяльності Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника НАН України (ЛННБУ ім. В. Стефаника) у період 1940–2016 рр. представлено у дослідженні В. Мудрохи [14]. Автором обґрунтовано, що модернізація бібліотечної галузі передбачає комплексне вирішення проблем підвищення квалїфікації та перепідготовки бібліотечних фахівців на нових методичних засадах, адже активне впровадження їнноваційних технологїй у роботу бібліотеки потребує активізації науково-методичного забезпечення.

Питанню консолїдованого їнформаційного ресурсу, їнтеграції та кооперації бібліотек, архївїв і музеїв в єдинї їнформаційні центри на сьогодні значну увагу придїляють багато вїтчизняних і зарубїжних дослідників, зокрема, О. Антопольський, Л. Дубровїна, О. Греськів, О. Жабко, Ю. Зинкявичене, К. Лобузїна, А. Мазуркевич, О. Мар’їна, О. Рибачок, Ю. Чечикова, С. Шемаєв та їнших. Ними охарактеризованї рїзні аспекти створення та функціонування спїльних культурно-документальних комплексів як сховищ національно-культурного спадку, носїв соціальної пам’ятї, сформовано переваги їхньої взаємодїї. У дослідженнях проблеми об’єднання їнформаційних ресурсів бібліотек, архївїв, музеїв детально висвітлено причини та переваги їхньої спївпраці, окреслено роль та функції цих установ,

обґрунтовано шляхи подолання відмінностей щодо ставлення співробітників установ до оцифрування колекцій. Загальною перепоною системної взаємодії бібліотек із музеями та архівами в українському досвіді названо недостатність комплексного теоретичного та методологічного обґрунтування основних засад і напрямів її організації.

У спільному дослідженні Л. Дубровіної, І. Матяш, А. Киридон [4] представлено бібліотеки, архіви і музеї як соціальні інститути, котрі збирають та зберігають джерела національної пам'яті; здійснюють наукову, інформаційну та культурну діяльність; визначено їхню роль, основні функції та засади діяльності цих інституцій.

Важливою тенденцією розвитку корпоративних бібліотечних проєктів є залучення до співпраці різних соціально-інформаційних інституцій: архівів, музеїв, органів науково-технічної інформації, патентних організацій, інформаційно-аналітичних агенцій тощо. С. Шемаєв [16] обґрунтував основні напрями комунікаційної взаємодії бібліотек із музеями та архівами, адекватні формуванню нового розуміння місця соціокомунікаційних структур у сучасному інформаційному просторі, висвітлив особливості налагодження ефективної взаємодії між ними в українському та зарубіжному досвіді, зокрема: створення єдиного ресурсу на основі об'єднання різних даних (бібліотечних і архівних документів, музейних предметів); формування уніфікованої БД різних об'єктів (текст, відео, аудіо, мультимедіа та ін.); розробка інформаційної системи, спрямована на упровадження та координування комунікаційних процесів між культурними установами в електронному середовищі.

У науковому дискурсі інтеграції наукових бібліотек із закладами освіти, науки та культури присвячено низку публікацій [6–7]. Як зазначає О. Клименко [5], міжгалузева співпраця та бібліотечна інтеграція, яка відбувається на її основі, є процесом подолання галузевої та відомчої відособленості, взаємозалежності бібліотек різних типів і видів, виникнення й наростання спільних елементів у діяльності відомчих і галузевих бібліотечних мереж.

Характеризуючи наявну джерельну базу у фаховій періодиці щодо взаємодії, необхідно наголосити, що більшість матеріалів, присвячених міжнародному бібліотечному співробітництву, представлена переважно статтями, доповідями, звітами про наради, конференції і семінари. Серед вітчизняних науковців, які у тому чи іншому аспекті висвітлюють міжнародну бібліотечну взаємодію,

варто назвати праці О. Клименко, Т. Кулаковської, О. Кучмій, Н. Малолєтової, Д. Ніколаєва, В. Пашкової, Г. Солоїденко, Н. Стрішенець.

Про важливе значення міжнародного співробітництва для розвитку бібліотечно-інформаційної галузі будь-якої держави свідчать публікації останніх років українських і зарубіжних науковців, зокрема, В. Армса, М. Глазкова, Т. Грехової, С. Гришиної, А. Земскова, Л. Кайрялене, Г. Кісловської, О. Кулікової, Р. Мотульського, О. Рибачка, О. Суханової.

Єдиний інформаційно-бібліотечний простір припускає організацію процесів бібліотечного обслуговування на базі сучасних інформаційних технологій, які дозволяють створення й одночасне колективне використання спільних ресурсів. Як наголошує Є. Корнілова [8, с. 11], таке об'єднання можливе за таких умов: створення логічної мережі, яка поєднувала б бібліотеки; розроблення нормативно-методичного забезпечення взаємодії бібліотек при створенні спільних розподілених ресурсів і їх використанні; гармонізації міжнародних стандартів при створенні інформаційних ресурсів і доступу до них; використання єдиного програмного забезпечення підтримки взаємодії бібліотек.

Зарубіжні дослідження стосовно бібліотечної взаємодії через корпоративну співпрацю представлені статтями О. Антопольського, О. Карауш, О. Ліндеман, А. Стукалової, А. Трофименко.

Слід зазначити, що вітчизняними й зарубіжними науковцями дедалі більше уваги приділяється питанню дистанційного обслуговування користувачів. Зокрема, активно досліджується сучасний стан МБА та ЕДД, їх перспективи й модернізація у зв'язку з розвитком нових інформаційно-комунікаційних технологій, аналізуються особливості створення і функціонування електронних і гібридних бібліотек, досліджуються бібліотечні веб-сайти як один із найважливіших способів доступу до інформаційних ресурсів, функціонування сервісу віртуальної довідки. Основні тенденції розвитку дистанційних форм обслуговування викладено у публікаціях В. Брежневої і В. Мінкіної, В. Горового, О. Ісаєнка, Л. Коновал, В. Медведєвої, Л. Чуприни, Я. Шрайберга.

Від початку ХХІ ст. теоретики і практики бібліотечної справи жваво обговорюють назрілі завдання формування в Україні бібліотечних консорціумів, подібних до тих, які вже впродовж кількох десятиліть

функціонують у провідних країнах світу і багато у чому оптимізують політику бібліотечно-інформаційної діяльності.

Об'єднання вітчизняних бібліотек у консорціуми необхідне для ефективнішого впровадження передових інформаційних технологій. При цьому головним завданням різноманітних бібліотечних об'єднань залишається інтеграція інформаційних ресурсів задля зменшення фінансових витрат щодо формування й збереження фондів, а у підсумку – якнайповніше задоволення запитів читачів. Цій темі присвячено публікації І. Баньковської, Г. Зелениної, Н. Дзюби, Ю. Половинчак, Т. Ярошенко. Дослідники наголошують, що потреба у виникненні об'єднань зумовлена тими ж факторами, що і необхідність у бібліотечній кооперації взагалі: інформаційний вибух призвів до збільшення кількості видань, які дорожчають із кожним роком. Нестача фінансів на задоволення зростаючих читацьких потреб унеможлиблюють відособлення бібліотек одна від одної.

Залежність формування інформаційного простору від рівня організації внутрішніх і зовнішніх зв'язків, як складових системи наукової комунікації, визначення системоутворюючої ролі бібліотеки у науковій комунікації, визначення інфраструктурних особливостей бібліотек розглянуто у працях Г. Шемаєвої [17; 19]. Дослідниця детально розглянула електронні ресурси бібліотек України національного, регіонального, галузевого та спеціалізованого значення, до яких вона віднесла різні їхні форми: бази даних, електронні бібліотеки, депозитарії, портали, недокументні засоби наукової комунікації. Такий підхід, на думку автора, зумовлений появою нового технологічного базису наукової взаємодії, що вимагає об'єднання всіх засобів комунікації та здійснює вплив на урізноманітнення напрямів діяльності бібліотек.

Як стверджує О. Мар'їна, у віртуальному просторі бібліотеки зберігають та навіть спрощують ті функції, які характерні для їхньої традиційної діяльності [12]. Здебільшого бібліотеки зупиняються на традиційних формах комунікації, формуючи професійні бібліотечні сайти, портали, блоги тощо. Але бібліотечні ресурси, покликані розвивати тісну і взаємовигідну співпрацю з користувачами, розбудовуються досить повільно, не витримуючи конкуренції з соціальними проектами. Це відбувається внаслідок їхньої незначної затребуваності у суспільстві та віддаленості від користувачів, орієнтації на вирішення суто професійних питань.

Дослідниця Є Корнілова вважає, що єдиний інформаційно-бібліотечний простір передбачає організацію процесів бібліотечного обслуговування на базі сучасних інформаційних технологій, які дозволяють створення й одночасне колективне використання спільних ресурсів за такими напрямками: створення логічної мережі, яка поєднує бібліотеки; гармонізація правил взаємодії бібліотек при створенні спільних розподілених ресурсів і їхнє використання; залучення міжнародних стандартів при створенні інформаційних ресурсів і доступу до них; розробка та/або використання програмного забезпечення підтримки взаємодії бібліотек [8, с. 7–8].

Сучасна взаємодія бібліотек, їхня активна діяльність у формуванні та збереженні культурного надбання людства неможлива без осмислення процесів управління – бенчмаркінгу у бібліотечній галузі. Пошук і впровадження кращого досвіду для підвищення конкурентноздатності та якнайповнішого задоволення користувачів, дієвий інструмент у порівнянні своїх напрацювань зі здобутками колег, що є гарним стимулом працювати краще. Цій темі присвячено публікації А. Земскова, О. Красовицької, Н. Ніколаєнка, Л. Присяжної, О. Шандрівської.

Сьогодні міжнародне бібліотечне співробітництво розглядається фахівцями як системна діяльність, яка здійснюється установами і закладами у двох або більше країнах із метою сприяння розвитку бібліотечно-інформаційного і пов'язаних із ним видів обслуговування, бібліотечної справи і бібліотечної професії у цілому на взаємовигідних засадах. Проблематика взаємодії бібліотек на міжнародному рівні, що презентована науковим доробком учених, результати практичних досягнень та інновацій умовно можна поділити за такими основними напрямками: комплектування, книгообмін, міжбібліотечний абонемент, формування та використання електронних ресурсів, міжнародні програми та проекти, діяльність професійних об'єднань, міжнародні наукові конференції, семінари, круглі столи тощо.

Висновки та практичне значення. Узагальнений теоретичний і практичний досвід, репрезентований у матеріалах фахової періодики, характеризує умови, можливості і шляхи подальшої співпраці вітчизняних бібліотек в умовах створення національного інтегрованого ресурсу.

Основними актуальними напрямками дослідження їхньої взаємодії на сучасному етапі розвитку суспільства задля оптимального

входження вітчизняного наукового інформаційного простору у світовий виокремлено:

- ✓ теоретико-методологічні засади дослідження співпраці;
- ✓ розкриття форм та методів організації співробітництва; об'єднання через управлінську складову – бенчмаркінг у бібліотечній галузі;
- ✓ управління ресурсами на засадах професійної комунікаційної взаємодії бібліотекарів у електронному середовищі;
- ✓ корпоративне каталогування; співпрацю у бібліотечних проєктах; дистанційне обслуговування користувачів;
- ✓ об'єднання вітчизняних бібліотек у консорціуми.

В опанованій джерельній базі присутні, насамперед, наукові студії, присвячені міжнародному бібліотечному співробітництву, які репрезентовані переважно статтями, доповідями, звітами про наради, конференції і семінари, підкреслено його значення, як системної діяльності. Значна кількість публікацій висвітлює питання об'єднання інформаційних ресурсів бібліотек, архівів, музеїв, детально розкриває причини та переваги їхньої співпраці, характеризує роль та функції цих установ в умовах створення національного інтегрованого ресурсу.

Науковці наголошують на доцільності інформаційної співпраці у сучасному соціально-комунікаційному просторі. Здійснений аналіз публікацій у фахових виданнях дав можливість зробити аргументований висновок, що одним із ефективних та перспективних інструментів в інноваційній діяльності бібліотек є їхня інтеграція.

Список використаних джерел

1. Воскобойникова-Гузєва Е. В. Модернизационные модели развития библиотек. *Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития*. Киев, 2012. Вып. 10. С. 103–115.
2. Воскобойникова-Гузєва О. Модернізаційна стратегія розвитку вітчизняної бібліотечно-інформаційної сфери. *Бібліотечний вісник*. 2012. № 5. С. 8–19.
3. Давидова І. О. Управління системними трансформаціями бібліотек: до питання наукової організації управління. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2014. Вип. 45. С. 78–84.
4. Дубровіна Л., Киридон А., Матяш І. Архіви, бібліотеки, музеї – джерельна основа національної пам'яті, культурної спадщини України. *Бібліотечний вісник*. 2017. № 1. С. 3–10.
5. Клименко О. З. Різновиди співпраці українських бібліотек в інформаційному суспільстві. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. Київ, 2016. Вип. 44. С. 7–19.
6. Клименко О. З. Стратегічні проєкти розвитку наукових бібліотек. *Бібліотечний вісник*. 2017. № 6. С. 40–44.

7. Клименко О. З., Дем'янюк Л. М. Наукові бібліотеки: основні напрями інтеграції з закладами освіти, науки та культури. *Бібліотечний вісник*. 2016. № 6. С. 30–33.

8. Корнілова Є. О. Корпоративні технології у наукових бібліотеках. *Бібліотечний вісник*. 2007. № 4. С. 7–12.

9. Кулаковская Т. Л. Роль библиотек НИУ НАН Украины в информационной поддержке научных исследований. *Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития*. Киев, 2003. Вып. 2. С. 101–117.

10. Кулаковська Т. Л. Взаємодія бібліотек та інформаційних підрозділів в інформаційному забезпеченні потреб науки (методичний аспект). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. Київ, 2001. Вып. 7. С. 152–160.

11. Кулаковська Т. Науково-методична діяльність НБУВ та її вплив на становлення мережі бібліотек науково-дослідних установ НАН України у 20–30-х роках ХХ ст. *Бібліотечний вісник*. 2004. № 3. С. 2–11.

12. Мар'їна О. Ю. Бібліотека у процесах формування цифрового контенту. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2012. № 2. С. 41–46.

13. Мар'їна О. Ю. Веб-орієнтована концепція розвитку бібліотек в контексті еволюції веб-технологій. *Вісник Книжкової палати*. 2016. № 10. С. 24–27.

14. Мудроха В. А. Основные тенденции научно-методической работы Львовской национальной научной библиотеки Украины имени В. Стефаника. *Научные труды. Институт рукописей имени Мухаммеда Физули НАН Азербайджана*. Баку, 2016. № 2 (3). С. 87–96.

15. Сусак А. В. Функції бібліотеки в сучасному інформаційному просторі. *Вісник Львівського університету. Сер. соціологічна*. Львів, 2007. Вып. 1. С. 194–198. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_sociology_2007_1_21 (дата звернення: 01.12.2019).

16. Шемаев С. А. Особенности взаимодействия библиотек, музеев, архивов в зарубежных странах. *Молодой ученый*. 2015. № 4. С. 738–741.

17. Шемаєва Г. В. Напрями взаємодії бібліотек у сучасному соціально-комунікаційному просторі. *Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів* : матеріали міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2013 р.). Київ, 2013. С. 5–7.

18. Шемаєва Г. В. Перспективні напрями розвитку електронних інформаційних ресурсів бібліотек. *Бібліотечний вісник*. 2012. № 3. С. 3–7.

19. Шемаєва Г. В. Транспортування знань у каналах інформаційного забезпечення науки. *Бібліотечна планета*. 2005. № 4. С. 29–31.

References

1. Voskoboinikova-Guzeva, E. V. (2012). Modernizacionnye modeli razvitiia bibliotek [Modernization models of library development]. *Biblioteki natsyonalnykh akademii nauk: problemy funkcionirovaniia, tendentcii razvitiia: nauk-prakt. sb. – Libraries of National Academies of Sciences: problems of*

functioning, tendencies of development: a scientific and practical collection, 10, 103-115. [In Russian].

2. Voskoboinikova-Huzieva, O. (2012). Modernizatsiina stratehiia rozvytku vitchyznianoï bibliotечно-informatsiinoï sfery [Modernization strategy for development of social media sphere]. *Bibliotечnyi Visnyk – Library Bulletin*, 5, 8-19. [In Ukrainian].

3. Davydova, I. O. (2014). Upravlinnia systemnymy transformatsiiamy bibliotek: do pytannia naukovoï orhanizatsii upravlinnia [Management of systemic transformations of the library: to the supply of science-based organization management]. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury – Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture*, 45, 78-84. [In Ukrainian].

4. Dubrovina, L., Kyrydon, A. & Matiash, I. (2017). Arkhivy, biblioteky, muzei – dzherelna osnova natsionalnoi pamiaty, kulturnoi spadshchyny Ukrainy [Archives, library, museums – the basis of national memory, cultural decline of Ukraine]. *Bibliotечnyi Visnyk – Library Bulletin*, 1, 3-10. [In Ukrainian].

5. Klymenko, O. Z. (2016). Riznovydy spivpratsi ukrainskykh bibliotek v informatsiinomu suspilstvi [Recognize the Ukrainian language library in the informational suspension]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Scientific works of the V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine*, 44, 7-19. [In Ukrainian].

6. Klymenko, O. Z. (2017). Stratehichni proekty rozvytku naukovykh bibliotek [Strategic projects for the development of scientific libraries]. *Bibliotечnyi Visnyk – Library Bulletin*, 6, 40-44. [In Ukrainian].

7. Klymenko, O. Z. & Demianiuk, L. M. (2016). Naukovi biblioteky: osnovni napriamy intehratsii z zakladamy osvity, nauky ta kultury [Scientific libraries: main areas of integration with educational, scientific and cultural institutions]. *Bibliotечnyi Visnyk – Library Bulletin*, 6, 30-33. [In Ukrainian].

8. Kornilova, Ye. O. (2007). Korporatyvni tekhnolohii u naukovykh bibliotekakh [Corporate technologies in scientific libraries]. *Bibliotечnyi Visnyk – Library Bulletin*, 4, 7-12. [In Ukrainian].

9. Kulakovskaia, T. L. (2003). Rol bibliotek NIU NAN Ukrainy v informatsionnoi podderzhke nauchnykh issledovaniï [The role of libraries of scientific institutions of the NAS of Ukraine in the information support of scientific research]. *Biblioteki natsyonalnykh akademii nauk: problemy funkcionirovaniia, tendentsii razvitiia: nauk-prakt. sb. – Libraries of National Academies of Sciences: problems of functioning, tendencies of development: a scientific and practical collection*, 2, 101-117. [In Russian].

10. Kulakovska, T. L. (2001). Vzaïmodiia bibliotek ta informatsiinykh pidrozdiliv v informatsiinomu zabezpechenni potreb nauky (metodychnyi aspekt) [Interaction of libraries and information units in information support of science needs (methodical aspect)]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Scientific works of the V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine*, 7, 152-160. [In Ukrainian].

11. Kulakovska, T. (2004). Naukovo-metodychna diialnist NBUV ta yii vplyv na stanovlennia merezhi bibliotek naukovo-doslidnykh ustanov NAN Ukrainy u 20–30-kh rokakh XX st. [Scientific and methodological activity of NBUW and its influence on the formation of a network of libraries of research institutions of the NAS of Ukraine in the 20–30's of the XX century]. *Biblioteknyi Visnyk – Library Bulletin*, 3, 2-11. [In Ukrainian].

12. Marina, O. Yu. (2012). Biblioteka u protsesakh formuvannia tsyfrovoho kontentu [A library in the processes of digital content formation]. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia – Library Science. Record Studies. Informology*, 2, 41-46. [In Ukrainian].

13. Marina, O. Yu. (2016). Veb-orientovana kontseptsiiia rozvytku bibliotek v konteksti evoliutsii veb-tekhnohii [Web-oriented concept for library development in the context of the evolution of web technologies]. *Visnyk Knyzhkovoї Palaty – Bulletin of the Book Chamber*, 10, 24-27. [In Ukrainian].

14. Mudroha, V. A. (2016). Osnovnye tendentsii nauchno-metodicheskoi raboty Lvovskoi natsionalnoi nauchnoi biblioteki Ukrainy imeni V. Stefanika [The main trends of scientific and methodological work of the Lviv National Scientific Library of Ukraine named after V. Stefanyk]. *Nauchnye trudy. Institut rukopisei imeni Muhammeda Fizuli NAN Azerbaidzhana – ANAS Institute of Manuscripts named after Muhammad Fuzuli "SCIENTIFIC PROCEEDINGS2*, 2 (3), 87-96. [In Russian].

15. Susak, A. V. (2007). Funktsii biblioteky v suchasnomu informatsiinomu prostori [Functions in the current information space]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Ser. Sotsiologichna – Visnyk of the Lviv University. Series Sociology*, 1, 194-198. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_sociology_2007_1_21. [In Ukrainian].

16. Shemaev, S. A. (2015). Osobennosti vzaimodeistviia bibliotek, muzeev, arhivov v zarubezhnykh stranah [Features of the interaction of libraries, museums, archives in foreign countries]. *Molodoi Uchenyi*, 4, 738-741. [In Russian].

17. Shemaieva, H. V. (2013). Napriamy vzaemodii bibliotek u suchasnomu sotsialno-komunikatsiinomu prostori [Areas of interaction of libraries in the modern social and communication space]. In *Adaptation of the tasks and functions of scientific library with the requirements of digital information resources. Proceedings of the International Scientific Conference* (pp. 5-7), V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine. Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].

18. Shemaieva, H. V. (2012). Perspektyvni napriamy rozvytku elektronnykh informatsiinykh resursiv bibliotek [Promising directions of development of electronic information resources of libraries]. *Biblioteknyi Visnyk – Library Bulletin*, 3, 3-7. [In Ukrainian].

19. Shemaieva, H. V. (2005). Transportuvannia znan u kanalakh informatiinoho zabezpechennia nauky [Transportation of knowledge in the channels of information support of science]. *Bibliotekna Planeta*, 4, 29-31. [In Ukrainian].

Oksana Klymenko,

Ph.D. (History), Associate Professor, Senior Research Associate,
V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine
3, Holosiivskyi ave., Kyiv, 03039, Ukraine
e-mail: klimenko_oz@ukr.net
tel.: +38(044) 524-23-14
ORCID 0000-0003-4821-8503

Olena Sokur,

Junior Research Associate,
V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine
3, Holosiivskyi ave., Kyiv, 03039, Ukraine
e-mail: sokuro@ukr.net
tel.: +38(044)524-35-92
ORCID 0000-0001-9861-3283

**Aspectualization of the interaction of scientific libraries
in the conditions of formation of national integrated resource
(on materials of professional periodic)**

The purpose of the article is to represent aspects of the interaction of libraries in the conditions of creation of national integrated resource in modern scientific researches of professional periodicals.

The article summarizes the theoretical and practical experience, represented in the materials of professional periodicals, characterizing the conditions, opportunities and ways of further cooperation of national libraries. The main actual directions of researching the interaction of libraries at the present stage of society development, in the conditions of creation of the national integrated resource for the optimal entry of the national scientific information space in the world: theoretical and methodological principles of cooperation research; disclosure of forms and methods of cooperation organization; association through a management component - benchmarking in the library industry; managing resources based on professional communication librarians in the electronic environment; corporate cataloging; cooperation in library projects; remote customer service; consolidation of national libraries into consortia. The existing available source database contains, first of all, scientific studios devoted to international library cooperation, which are represented mainly by articles, reports, reports on meetings, conferences and seminars, emphasizing its importance as a system activity.

Scientists emphasize the expediency of informational cooperation in today's social and communication space. Consideration of publications in professional publications has made it possible to determine that one of the effective and promising tools in the innovation activity of libraries is their integration.

Keywords: cooperation of libraries, integration, consolidation, coordination, international cooperation, scientific information space, V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine, partnership, collaboration.